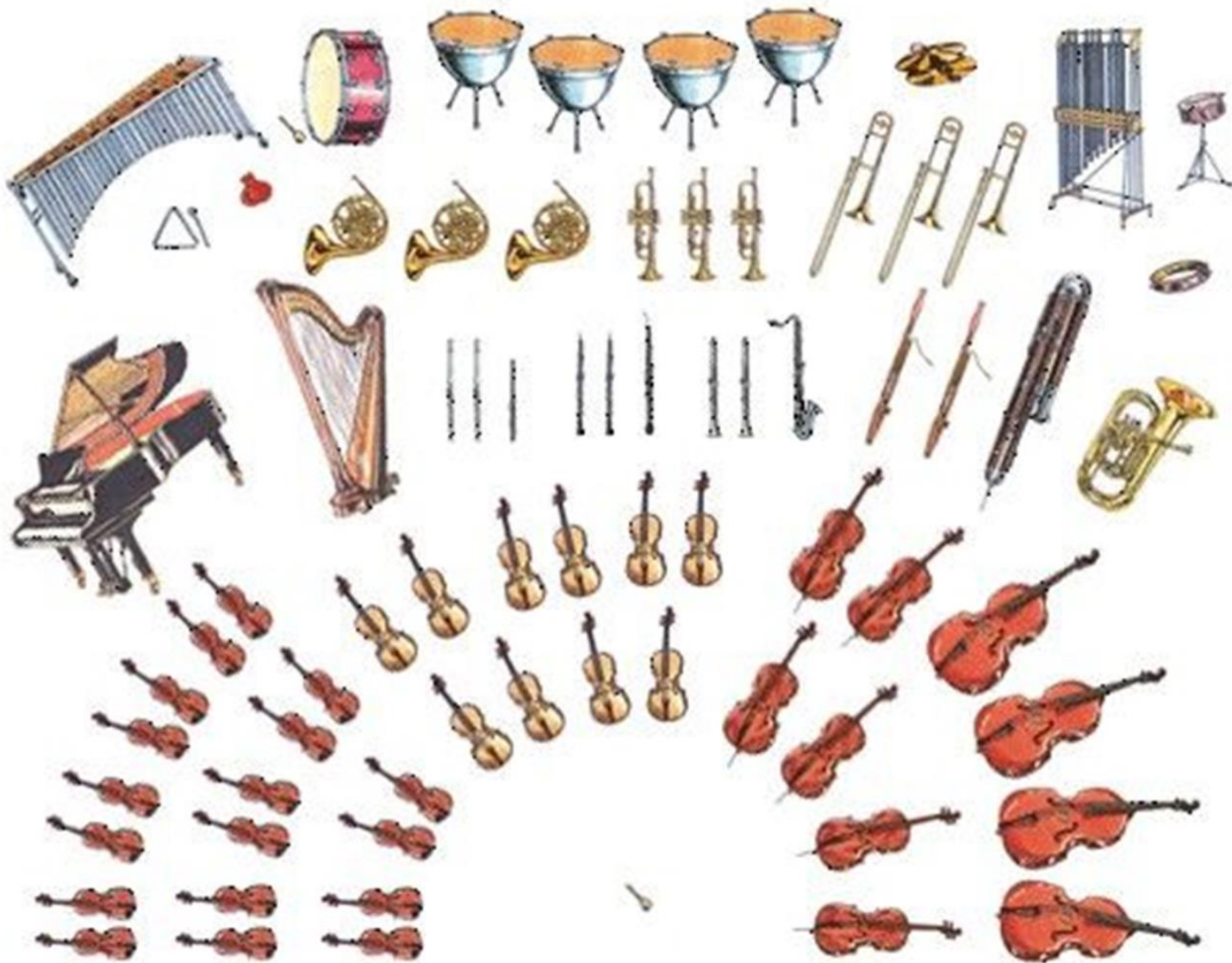

Búth Emília: Az egész

Az egész
apró részekből
áll össze
igenis fontos
igenis számít
hogyan maradsz-e
jössz-e

ez itt a nagy
ez a kicsi
utóbbi a prímét viszi
dobot üt
vonót húzigál
a zenekar
nélküled
nem muzsikál

A szimfonikus zenekar

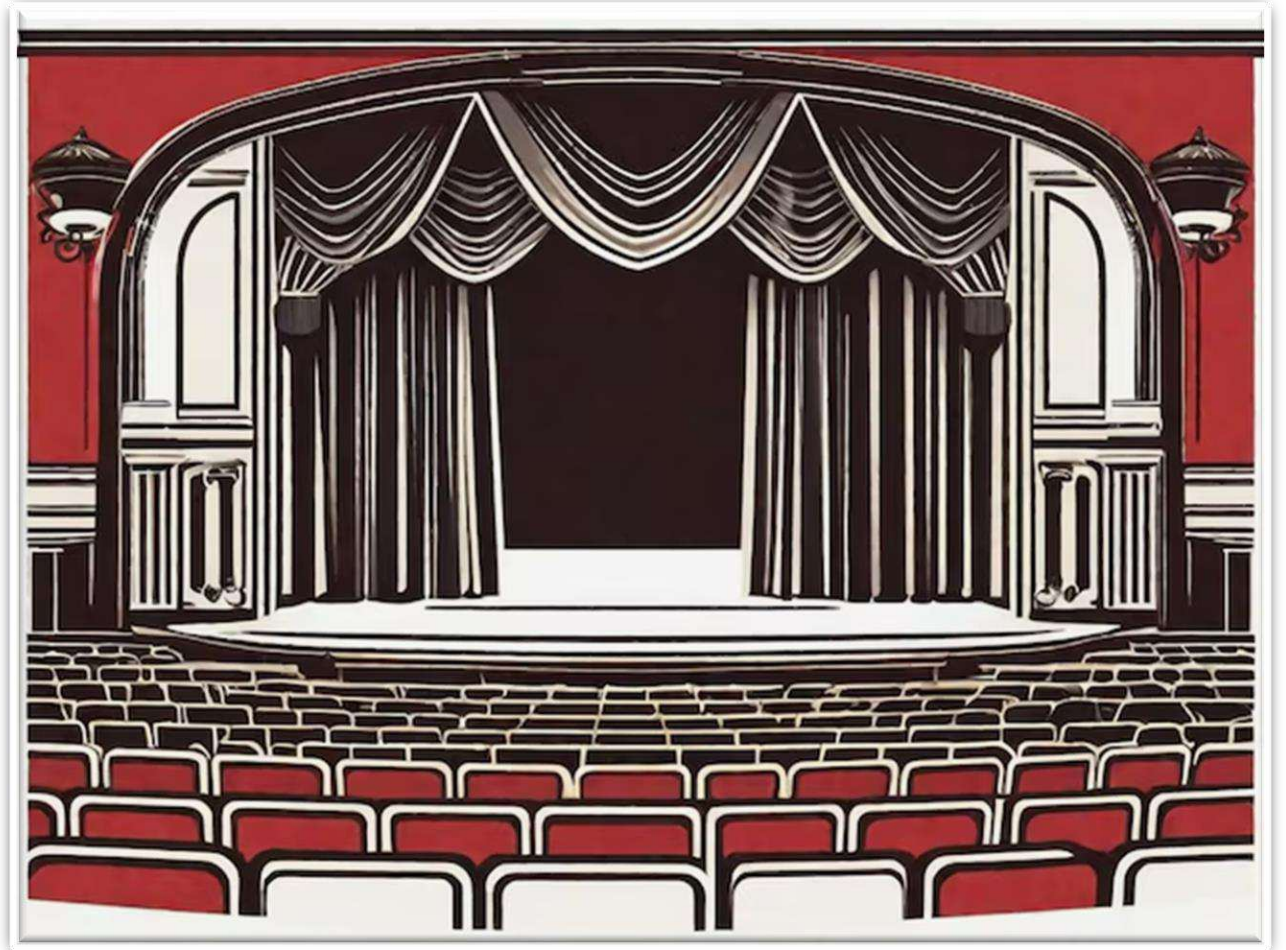
A zenekar változó méretű és összetételű hangszeres együttes.

Fúvós és ütős hangszerekkel kiegészített vonós hangszerekből áll.

Zenekar

A szó a görög (οἰκίστῃ) megnevezésből, az ókori görög színháznak a proszcénium előtti kör alakú részéből ered, amelyben a táncosok és a hangszeresek felléptek.

A proscenium a színházban a színpadot a nézőtértől elválasztó keret vagy ív.

A kezdetek

A modern szimfonikus zenekarok elődei az 1600-as évek körül jelentek meg.

Claudio Monteverdi olasz zeneszerző az Orfeo című operájában már megjelenik a zenei együttes.

A szimfonikus zenekart a karmester irányítja.

A barokk korban karmester nem létezett, feladatát a koncertmester vagy a folyamatos basszust játszó csembalós töltötte be.

A kezdetek

A 17. század végén Jean-Baptiste Lully francia zeneszerző egy olyan zenekart vezényelt a királyi udvarban, amelyben a vonós hangszerek dominálnak, de fúvósok, például oboa és fagott, néha fuvolák és kürtök is szerepeltek.

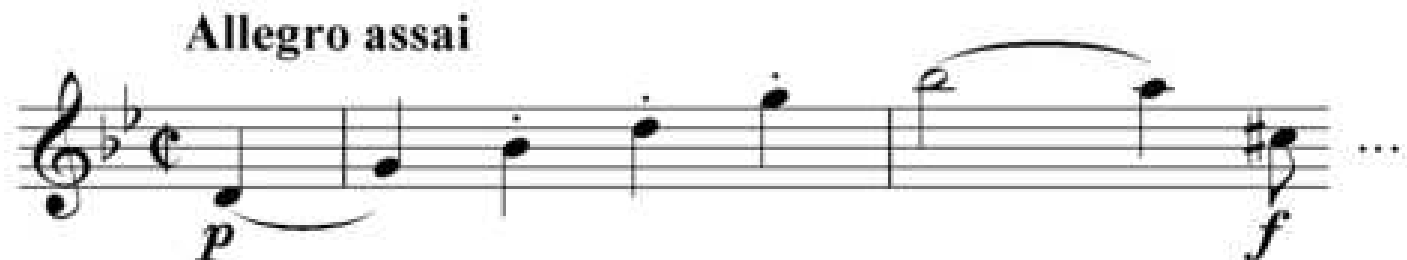
Modern szimfonikusok

A 18. században Németországban a mannheimi iskolában alakult ki a modern szimfonikus zenekar összetétele

A négy szekció:

- fafúvósok - fuvolák, oboák és fagottok
- rezek - kürtök és trombiták
- ütőhangszerek - legalább kettő timpani
- húrosok - első és második hegedű, brácsa, cselló és nagybőgő

Bekerült a zenekarba a klarinét, viszont a csembaló, a lant fokozatosan kiszorult.

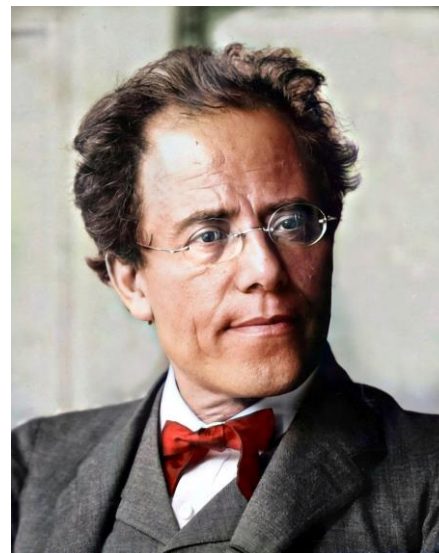
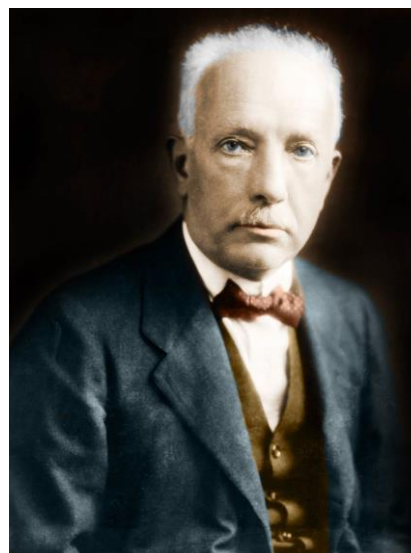
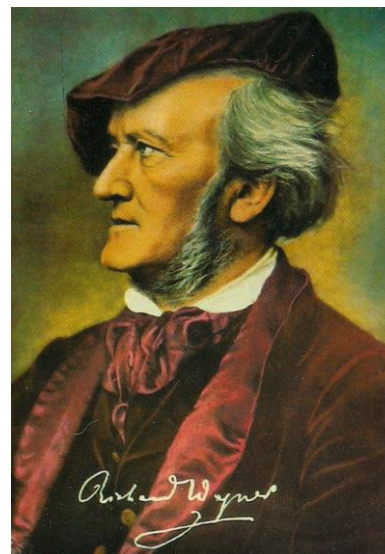
W.A. Mozart 40.szimfóniája, a nagy g-moll szimfónia 4. tételét indító „mannheimi rakéta témája”

Modern szimfonikusok

A 19. század termékeny időszak volt a zenekarok számára.

Bővült a fafúvós és rézfúvós hangszerek száma is.

A világhíres zeneszerzők, mint Hector Berlioz, Richard Wagner, Nyikolaj Rimszkij-Korszakov, a 20. században pedig Richard Strauss, Gustav Mahler és Igor Stravinsky soha nem látott méretű zenekaroknak írtak zenét.

Első magyar zenekar

Erkel Ferenc nevéhez fűződik.

A Pesti Magyar Színház, a későbbi Nemzeti Színház operajátszó együtteséből jött létre az Opera Zenekar (1838).

Az Opera Zenekar mutatta be Erkel első operáját, a Bátori Máriát, és azóta is hozzájuk köthető a magyarországi operapremierek túlnyomó része.

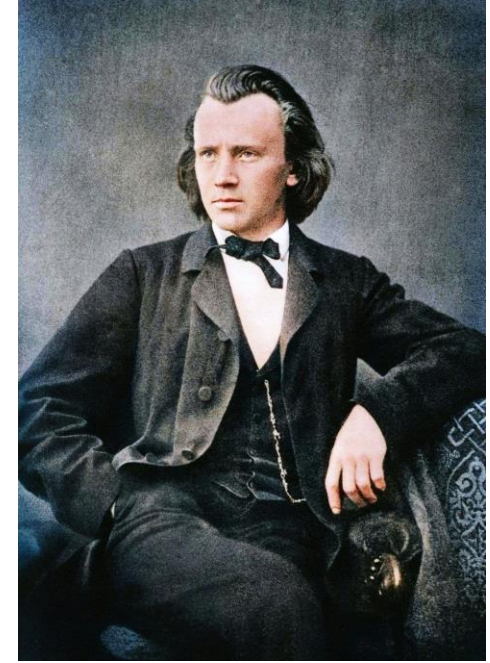
Zenekari létszám

A zenészek száma a lejátszott műtől és a helyszín méretétől függően hetventől száz főig terjedhet

- romantikus zene - Ludwig van Beethoven és Johannes Brahms nagy művei, szimfóniái

A kamarazenekar egy kisebb, legfeljebb ötven zenészből álló együttes.

- a barokk és a klasszikusok - Johann Sebastian Bach és George Frideric Händel

Hangolás

Az oboa ad egy

- „A”-hangot - hozzá hangol a másik oboa, jön a fuvola, klarinét, fagott, és szép sorjában a fafúvós hangszerek
- „F”-hangot a kürtösöknek: erre hangol az első kürt, majd sorban utána a többiek.
- „B”-hangot trombitáknak és harsonáknak, a tubának és a további rézfúvósoknak

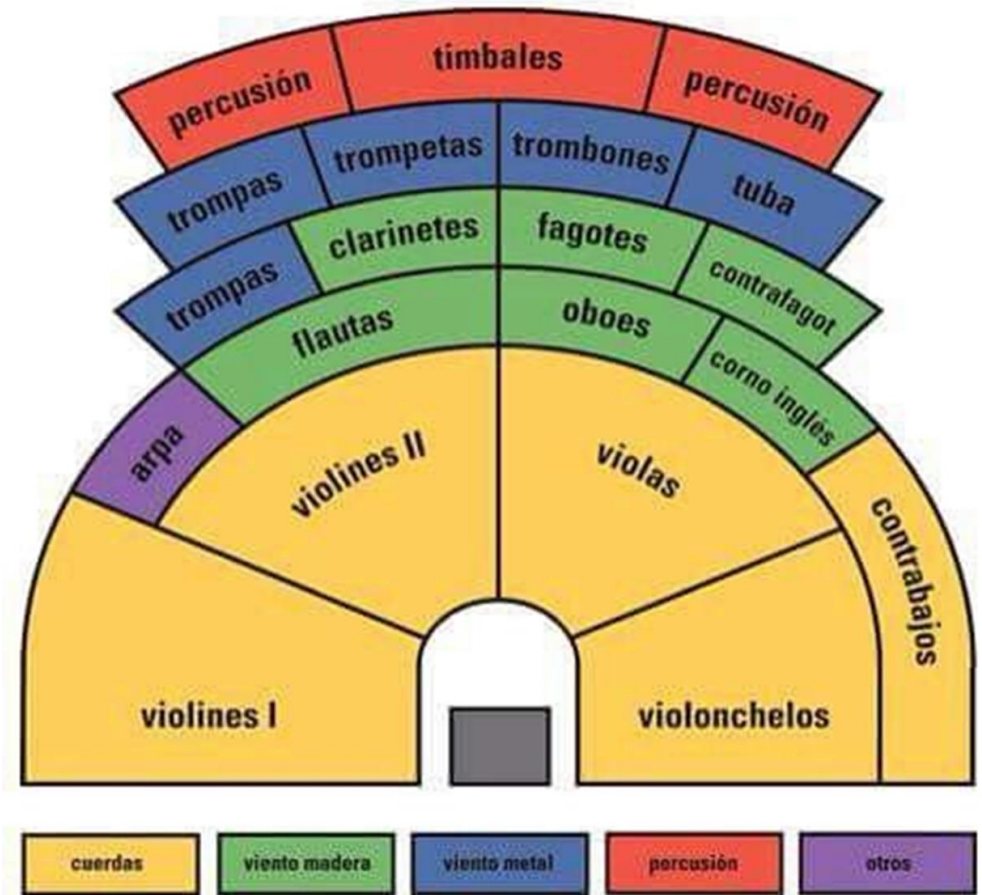
Következik a koncertmester (első hegedűs), aki kap egy „A”-hangot az oboától, ha szerepel zongora, akkor a zongorától, majd behangol.

- továbbadja az „A”-hangot a többi vonósnek, akik behangolnak.

Az ütősöket még a színfalak mögött hangológéppel hangolják be.

A hárfa hangolása igen hosszadalmas, legalább egy órával az előadás előtt már a színpadon van.

Ha a koncerten zongora vagy csembaló is szerepel, azt hivatásos hangoló készíti elő.

<https://hu.pinterest.com/pin/12666442697331664/>

Világhírű zenekarok

Milánói Scala zenekara

Londoni Filharmonikusok (1813)

Bécsi Filharmonikusokat (1842)

Pest-Budai Filharmonikusok (1853)

Zürichi Tonhalle Zenekara (1868),

Müncheni Filharmonikusok (1893)

Világhírű magyar szimfonikus zenekar

Fischer Iván és Kocsis Zoltán együtt megalapította a Budapesti Fesztiválzenekart

- a világ tíz legjobbjá között tartják számon.

A nemzetközi zenei élet legfontosabb koncerthelyszínein koncertezik.

2013-ban Mahler 1. szimfóniájának felvételéért Grammy-díjra jelölték

Az együttes innovatív koncertjei világszerte híresek, mind egyedülálló program.

Gondolatébresztő

Beszélgető kör

- Tanulsz valamilyen hangszeren? Mutasd be!
- A zenekar hangszerei közül melyiken szeretnél tudni játszani? Miért azt választottad!

Digitális játékok

- <https://wordwall.net/hu-hu/community/szimfonikus-hangszerek>

Szakmai ajánlás – ritmikai fejlesztés

- http://www2.u-szeged.hu/ezk/wp-content/uploads/2017/09/Ritmikai-fejleszt%C5%91program_3h%C3%B3_honlapra.pdf